

MED ČRNIM IN KASPIJSKIM MORJEM

Potovanje po Gruziji, Armeniji in Azerbajdžanu

MATIC PASKA

Matic Paska

MED ČRNIM IN KASPIJSKIM MORJEM
POTOVANJE PO GRUZIJI, ARMENIJI IN AZERBAJDŽANU

© Matic Paska, 2017

Založnik: Pilgo d.o.o., Maribor, 2025

Elektronska izdaja

Oblikovanje in prelom: Dejan Paska

Dostopno tudi na:

<https://maticpaska.com/books/Med-Crnim-in-Kaspijskim-morjem.pdf>

Katalogni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v
Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

[COBISS.SI-ID 236502531](#)

ISBN 978-961-96998-6-7 (PDF)

MED ČRNIM IN KASPIJSKIM MORJEM

Potovanje po Gruziji, Armeniji in Azerbajdžanu

MATIC PASKA

Za segrevanje...

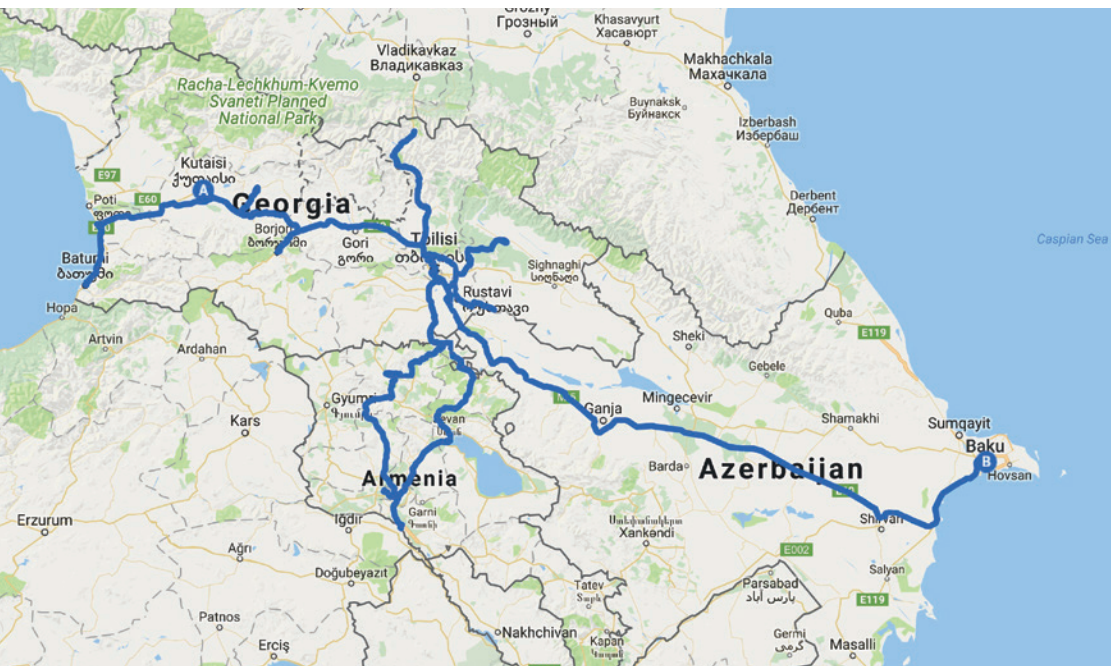
Nočem, da je to klasičen popotniški zapis, blog ali oglas za potovanje. Bodo le delčki dvajsetdnevnega potovanja sestavljeni v celoto, lahko bi ji rekli pripoved/zgodba. Ne bo olepševalnic in presežkov, ampak dejansko situacija, kot sva jo doživela. Destinacije nočem nikomur prodat, svetovat potovanje tja ali kaj podobnega, glavni namen tega je ustvarjanje lastnega mnenja in podobe vsakega bralca. Sestavljen bo iz dvajsetih delov, toliko, kot je bilo dni potovanja. Branje tega predolgega besedila vam bo vzelo več časa, kot ste ga pripravljeni namenit. Ne ciljам na nobeno publiko, upam le, da bo vseh moji boljši polovici, ki je z mano delila dogodivščine teh slabih treh tednov. Vse, kar bo napisano je lastna izkušnja, z izjemo »factov«, ki so dodatek in popestritev mojemu amaterskemu besedilu.

Predzgodba

Da dvajsetdnevno potovanje še malo podaljšam in zakompliciram, bom začel čisto na začetku.

Želja po obisku Gruzije obstaja že okrog 10-12 let, od takrat, ko sem na Travel Channelu prvič gledal oddajo Globe Trekker. Seveda je pogledana epizoda govorila o Gruziji. Takrat sem na svoj “bucket list” dodal prvo destinacijo, čeprav še nisem imel blage veze, kaj ta seznam sploh je. Predvsem so me pritegnili posnetki starih sovjetskih blokov in takratne arhitekture, raznolikost pokrajine in hrana(!). Bilo je nekaj drugačnega, kot sem bil vajen, tega nisem poznal iz Slovenije, pa še dediščina komunizma se je slišala zabavno.

Ta želja po obisku Gruzije je ostala nekje zadaj v možganih, dokler nisem za hec vprašal Kaje, če bi šla z mano. Rekla je – JA! Za sabo sva že imela potovanje na Dansko, kjer sva v 9 dneh zapravila 1.300€ z življenjem na minimumu, zato sem dobil občutek, da je najino priča-

kovanje nižjih cen botrovalo k tej odločitvi. Letalske karte sva kupila že 11 mesecev vnaprej, kar je malo čudno, glede na to, da sva letela z nizkocenovnikom (Wizzair). Pomembno stvar je igral tudi datum odhoda na potovanje, saj sva s svežimi občutki iz pravkar končanega festivala EXIT, želela podobno zgodbo doživeti tudi naslednje leto. 12. julij je tako postal datum odhoda iz Milana, kar se, glej ga zlomka, ravno poklopi s koncem EXIT-a. Slabe transportne povezave so naju prisilile, da poiščeva alternativo cestnemu prevozu iz Novega Sada v Maribor in kasneje v Milano. Ta alternativa se imenuje Ryanair. Dobrih 300km oddaljeno letališče v Oradei (Romunija), je postalo mikavno, saj od tam Ryanair leti v Milano za 12,99€. Kupim karte! Doplačam prtljago, da na koncu znese 32€ na osebo. Za primerjavo, Go Opti samo iz Maribora do Milana v eno smer bi naju stal 140€ na osebo! Navdušena nad nakupom začneva razmišljati o poti med Srbijo in Romunijo. Imela bova avto, vendar bi ga bilo po EXIT-u potrebno odpeljati nazaj domov. Na srečo sta se stara Paskeja odločila kolesariti iz Maribora do Beograda. Verjetno okoli govorita, da sta bila prisiljena, da je lahko nekdo odpeljal avto nazaj. Najlažje je krivdo zvaliti na potomce. Nič novega... V glavnem, plan je bil dorečen tako, da se iz Beograda odpeljemo v Oradeo vsi štirje, nazaj pa le kolesarja. Ena stvar manj za skrbet. Pa še tankala sta. Tudi en strošek manj.

Priprava na potovanje je torej potekala zajetno število mesecev, pri čemer je veliko vlogo odigral Lonely Planet. V istem vodniku sta poleg Gruzije opisana še Armenija in Azerbajdžan, smrtno skregani državi. Na hitro sem naredil približno pot po vseh treh državah (za vse vedželjne, Google Maps) in se odločil, da če sva že enkrat »tu«, zakaj ne bi obiskala vseh treh držav. Mislim, da Kaja sploh ni imela možnosti nasprotovati tej odločitvi.

Celotnega procesa se mi ne da opisovat, ampak pričakoval sem težjo in zahtevnejšo pripravo. Airbnb, vize za Azerbajdžan in letalske karte so bile pravzaprav levji delež vseh stroškov pred odhodom na potovanje. Na tem mestu povem še, da če bi še enkrat delal načrt za takšno po-

tovanje, bi marsikaj spustil in noter vstavil kraje, ki so zanimivejši in jih žal nisva doživela zaradi različnih razlogov, glavni je pomankanje časa.

Kar precej sem že napisal, pa je zato mogoče zdaj pravi čas, da končno začnem pisat o dejanskem potovanju. Če se vmes kaj spomnim, bom to napisal kar tam, da ne pozabim.

Kar je skupno vsem trem državam: časovni pas (CET+2), nekdanje sovjetske republike, vse mejijo na Turčijo. Predvidevam, da je podobnosti še mnogo več, ampak iz glave so te najbolj zanimive.

DAN 01

a.k.a. Dan 0 (12.7.)

Že stotič preverim, če sva spakirala vse stvari, brez katerih res ne bi šlo, če bi jih pozabila. Denar, pasuš, vize, telefon, Kaja. To je to, brez ostalega lahko preživim. Slika nahrbtnikov iz Facebook objave je pravzaprav vsa prtljaga, ki sva jo imela, z izjemo fotoaparata, ki je opravljal svoje delo, da je slika sploh lahko nastala (fotografija, ampak uporabljal bom besedo slika – tisti, ki se na take pikneš, veš kdo si!). Sredi noči zbudiva kolesarja, da lahko štartamo. Kmalu sem sicer ugotovil, da sem pozabil vračunat časovno razliko med Srbijo in Romunijo, zato bo let dejansko eno uro prej. Bom pač peljal več, kot bi naj. Ne bo prvič in ne zadnjič (babi, ne beri). Na meji sicer malo zajebancije Romunov, ampak glede na prihajajoče izkušnje, zanemarljivo. Navigacija kaže prihod 1 uro pred letom. Zdi se mi prepozno, zato še malo potegnem. Itak vsi spijo. Ko se končno sitni zbudijo, smo že zelo blizu letališča, meni pa je uspelo zbit celo uro in pol. Matic 1, čas 0. Po kavi in sendvičih se poslovimo. Za naju – končno!, za njiju - KONČNO! Pregled, čakanje, vkrcavanje in let isti kot vedno. Pristanemo na Bergamu, treba je it na Malpenso! Začneva iskat avtobuse, ki pa naju najdejo sami (ne avtobusi, ampak

črnci, ki delajo za te firme, logično). Ura do Milana, metro do centra in nazaj, ura do Malpense. Spet rutina na letališču. Čez dobre tri ure pristanemo v Gruziji. Mednarodno letališče v Kutaisiju (naglas na a). Manjše kot mariborsko, ampak vsaj obratuje. Ura je 23:55, čaka naju taksist z listkom »Matic«. Pol ure vožnje do prenočišča, kjer naju pričaka gostiteljeva mama in nama sredi noči pripravi čaj, kruh, jajca in zelenjavo. Prvi pozitivni šok – fuck, ful so prijazni! Dovolj za prvi dan, utrujena sva od dveh ur Gruzije, treba je spat.

DAN 02

Tristo kosmatih, noben ne zna angleško! (13.7.)

Prvič vrževa pogled na Gruzijo v dnevni svetlobi. Od daleč zgleda ok, ko začneva hodit po Kutaisiju je vse prej kot ok. Prva asociacija – izgleda kot Elbasan (kdor je bil v Albaniji, ve kako zgledajo ceste, stavbe, celo mesto). Zjutraj sva si pogledala še, od kje in do kod morava priti, da doseževa svoj cilj – Kathski pillar. To je nek skalnat »steber«, na katerem je samostan (od oka visok približno 60m). Prvič se spoznava s kraljicami javnega prevoza v regiji, Marshrutkami (minibus). Avtobusna postaja v Kutaisiju je skrita za McDonaldsom, mika naju, ampak Kaja reče NE, sva rekla, da bova lepo jedla. Ok! Mariborčanom se nam zdi, da je naš kolodvor zanič. Od zdaj naprej bom drugačnega mnjenja. Makadam, brez strehe, luknje v zidovih, cestah, ... Še, ko hočeš kupit karto, je linica zaprta. Pa ne samo to, še njihovo znanje tujih jezikov je... ga ni! Z izjemo gruzijščine in ruščine, NIČ! Na srečo smo na faksu imeli en semester ruščino, kar je pomenilo, da si je itak samo Kaja par stvari zapomnila. Mogoče niti ni znala tako dobro, pa so nama ugodili samo zaradi njene lepote. Končno si izboriva prostor na minibusu do Chiature, plačava vsak 2€ in štartamo. 60km, ura in pol. Ceste katastrofalne, vožnja še hujša, okno odprto skoz. To se bo ponavljalo ob vsakem prevozu, zato bom omenil zdaj, da bo kasneje manj za brat.

Treba je omenit, da so vsi zelo prijazni in ustrezljivi, kar je pomenilo, da sva brez težav izstopila ob glavni cesti, kakšen kilometer od Kathski stebra. V Lonely Planetu ni omenjen, prva črna pika vodniku. Po nekaj slikah in hoji po vročini končno prispeva pod steber, sledi pogovor v polomljeni angleščini, kjer izveva, da je na vrh dovoljen dostop samo moškim. Dobro, to odpade, Matic se itak boji višine. Velika pričakovanja se sfižijo, po 5 minutah sva že na poti nazaj proti glavni cesti. Prvi preizkus najinih sposobnosti, štopanje in ustavljanje minibusov. Uspe po 10 minutah, plačava še manj kot 2€, ampak stojiva. Lepo, glede na to, da sem s skoraj 1,90m mogoče malo previsok za 1,70m visok kombi.

Po prihodu nazaj razmišljava ali se nama še vedno da tudi v kanjon Okatse, enega lepših v Gruziji. Ne, hrana je pomembnejša. V samem centru mesta si naročiva 6 jedi, natakaj se sicer začudeno razlagal, da to ne bo dovolj in, da domačini to pojejo samo za predjed. Ok, bova še naročila, če ne bo dovolj. Že po khachapuriju (sirovi piti) sva bila sita,

čakalo naju je še 5 jedi. Huh, ni čudno, da imajo vsi trebuhe. Če bo kdo naročil v kakšni restavraciji, splača se poskusit khinkali (knedle), jajčevci z orehi in prej omenjen khachapuri. Če ste v družbi, ne naročajte piva, ker Gruzijci s pivom nazdravljajo le s sovražniki. Ampak vseeno spijem pivo, v vročini mi ne pašeta žganje in vino. Dobesedno nažreva se za 18€, se sprehodiva po Kutaisiju, kjer nama družbo dela kužek in počasi kreneva proti domu.

Dan ni bil nič posebnega, naučila sva se predvsem to, da 99% ljudi ne govori angleško, da je njihova pisava bolj zapletena kot zdravniška, da so cene občutno nižje kot na »zahodu« in da pojejo preveč redilne hrane. Je pa na veliko mestih wi-fi! Thumbs up za civilizacijo, čeprav bi sredstva raje porabili za cestno infrastrukturo.

DAN 03

Črno morje v resnici ni črne barve (14.7.)

Navdušena, da greva na morje. Sicer sva spremenila plan; prvotno sva želela v Svaneti (pogooglajte), zdaj nama je žal, da nisva šla. Ampak ok, vsaj kopala se bova v Črnem morju. Že pred odhodom na avtobusno postajo spoznava poljski par, ki prav tako hiti proti Batumiju. Skozi celotno pot (ki traja 4h) se hvalita o svojem lanskem potovanju v Senegal in Gambijo. V redu, midva pač hodiva na Turizmijado v Budvo. In mogoče si je Batumi najboljši predstavljati kot nekakšno Budvo. Navzven izjemno urejeno mesto, pod površjem marsikatera pomanjkljivost. Sicer drugo največje mesto in drugo največje pristanišče Gruzije uživa vsakoletno rast turistov. Upava na večji procent znanja angleščine. Ko med potjo spijem preveč vode in se voznik ne ustavlja, je potem zadnje pol ure največja muka. Voda mora tudi ven! Na srečo naju gostitelj pričaka v gostilni, kjer lahko opravim svoje, in naju potem z mercedesom (!) odpelje proti stanovanju. Lepo, prenovljeno, slaba ura peš od centra.

Wi-fi dela na obroke. Ker pravzaprav nimava kaj za delat, se prisiliva, da začneva hojo po bulevarju proti centru (bulevar se vleče celih 15km). Vmes je treba malo poslikat, pade par slik za Instagram, da končno lahko začnem objavljat. Sicer ni nič posebnega, turistično središče, ki je pravzaprav enako, kot večina »naših«. Najdeva celo park, v katerem mrgoli pavov. Opazil sem sicer, da se zelo trudijo biti podobni Evropi, k temu kažejo tudi zastave EU, ki so razprte ob vsaki gruzijski. Uspeva pa jim ravno ne... Sprehod doživi vrhunec v centru novega dela mesta, konča pa se, normalno, nekaj časa kasneje v najinem stanovanju. Vmes še nabaševa vrečke v supermarketu, kjer dobiš vse kar rabiš in kaj ne. Najin hobi za čas potovanja postane – hrana!

Procent angleško govorečih ljudi se že dotakne magične meje 10%. Mislim, da je to celo highlight tega dneva.

DAN 04

Pohorska vzpenjača (15.7.)

Matic, me boš slikal tak pa tak pa tak? Ja! Ob največjem soncu se sprava na plažo, oddaljeno 5 minut od stanovanja. Nekaj slik za vajo, nato nekaj uporabnih. Upam, da sem zadel. Glede na to, da jo je kasneje objavila, mislim, da je uspelo. Spet po (pre)dolgemu bulevarju do spodnje postaje pohorske gondole. Aja, ne. Batumi razpolaga z vzpenjačo, ki te za 5€ odpelje gor in dol. Spet, nič posebnega, ne nekaj, kar mi ne bi poznali. Treba je priznat, zgoraj odlična razgledna točka, ki se razprostira nad mestom in prav kliče po panoramskih posnetkih. Če me že kliče, pa jo bom naredil. Porodi se želja o obisku razglednega kolesa, ki je, mimogrede, stalnica v vsakem (!) mestu v regiji. Na mojo srečo je zaprto, zato ostane le še Alphabetic tower, iz katerega je lep razgled na mesto še iznad centra. Mislim, da je to vse za ta dan. Resnično sva naredila napako, da sva namesto v Svaneti prišla v Batumi. Če planirate, naj vam iz plana odpade Batumi. Leži pa Batumi v pol-avtonomni regiji Adjara in le 17km od Turčije.

Seveda se mi ta dan strgajo še štiri leta stare japonke. Ha ha ha.

DAN 05

Rogaška? (16.7.)

Na vrsto pride kraj, ki sva ga dodala naknadno. Ena najboljših odločitev potovanja! Nepričakovano dober vibe, hladnejši zrak, izvirno mesto njihove slavne »slane Radenske«, Borjomi (Borđomi). Kraj, ki je bil v času Sovjetske zveze neobmorsko letovišče veljakov je torej znan po svojih vrelcih in vodi, parku in, neverjetno, razglednemu kolesu. Po več kot 6 urah vožnje iz Batumija se končno znajdeva sredi mesta, kjer

naju ustavi en najin vrstnik, zgledal je kot Umek, z brado in kapo. Pojamra, da že celi dan išče turiste, da zapolni svoje apartmaje. Pove odlično ceno in začnemo pot v hrib (do apartmaja seveda). Pričaka naju spet gostoljubna mama, ki pripravi čaj, uspeva se uredit in pogledat mesto in park. Mesto nič posebnega, pred vhodom v park pa se spomnim, da me na nekaj spominja. Točno! Rogaška Slatina, mogoče Radenci. Glede na to, da polnijo tudi svojo mineralno vodo sem kar

ponosen, kako mi je uspela povezava. V park je, normalno, potrebno plačati vstopnino. Očitno je, da se gredo turizem na način, da pač vsepovsod kasirajo. In to je dovolj, da lahko stanje imenujejo turizem, čeprav ne poskrbijo za izboljševanje stanja. Ker sva malo prepozna, nimava niti časa obiskat term, zato se nekje na $\frac{3}{4}$ poti obrneva. Na poti nazaj končno zbereva pogum in probava Churchkela (church kila). Oreščki, ki so v obliki kapnika povezani in obliti z nekim užitnim voskom. Zadnji dan sem ugotovil, da je to dejansko iz grozdnega soka. Vsak sva pojedla košček. Na srečo le toliko, saj je bilo par ur po tem potrebno sedenje na wc-ju. Definitivno ne priporočava (razen, če koga ne marava, potem pa kar).

Mesto je sicer v polnem teku pozimi, saj je pol ure oddaljeno smučarsko središče Bakuriani. Prijaznost domačinov pa je pravkar še preseгла prejšnje vrednosti.

DAN 06

Kak luškano stanovanje! (17.7.)

V pričakovanju prihoda v Tbilisi (naglas na prvi i), glavno mesto Gruzije, in postanka v Batumiju, sva na žalost morala izpustiti atrakcijo, ki bi sicer spadala med top 3 – Vardzio. To je mesto, ki je bilo v celoti izklesano v skalo. V nekem trenutku bi naj v gori živelo več tisoč ljudi. Čas naju je neusmiljeno priganjal, zato sva s težkim srcem Vardzio pustila neodkrito. Na to krivico sva hitro pozabila in takoj ob prihodu v Tbilisi spremenila razmišljanje. Treba je bilo priti iz največje in najbolj kaotične avtobusne postaje, na kateri sem do zdaj bil, Didube. Prva naloga, poiskati metro. Nič lažjega, saj Kaja zna rusko. Druga naloga, kupiti karto. Malo več težav, ampak vseeno uspe. 3-4 postaje se zvrstijo, potem je treba izstopit. Iz podzemlja naju pot vodi direktno v ulico, kjer stojijo najboljši hoteli v Tbilisiju. Ni mi jasno, kako je lahko to najina ulica, saj sva za stanovanje plačala le 110€ za pet dni. Ko se končno prebijeva skozi uganke pri ključavnicah (uporabiti je bilo potrebno kodo za dostop do ključev, nato pa še tri ključe, da sva končno stopila v sobo), mi je cena jasna. Ni sem dober v tem, ampak ne vem, če je bila soba (beri: stanovanje) večja od 15 kvadratov, vsekakor približno enake velikosti kot tista v Korotanu. Pozitivni šok ob pregledu »prostorov«, imela sva VSE. Sicer ventilator namesto klime in wi-fi na obroke, ampak lokacija (200m od starega mesta) in stil (IKEA) sta nama ustrezala. Ne se hecat, v sosednji ulici najdeva odlično domačo restavracijo! Spet je

na vrsti Kaja in ruščina, ki jo je sedaj izpilila že na zavidljivo raven. Dobiva, pojeva, plačava; spet občutno manj, kot pričakovano. Imena ne bom izdal, namignem le, da od zunaj ni označeno. Ni potrebno 2x

omenit, da sva spet jedla khachapuri, ki te po parih dneh že zasvoji. Malo se še sprehodiva po uličicah in proti kipu Matere Gruzije, ki pazi na Tbilisi, nato še kratek postanek na trdnjavi Narikala, in to je to.

O trdnjavi sem sicer povedal nekaj krepkih na Tripadvisorju, pomembno je predvsem to, da ni vredno prehodit nekaj 100m ali plačat gondole do vrha, saj niti zanimivost niti razgled nista vredna obiska. Več o razgledu kasneje. Poleg tega Ukrajinke hodijo na vrh kar v visokih petah; primerno glede na infrastrukturo.

Karta za metro stane približno 60 centov, vsaka vožnja pa potem okrog 15 centov. Efektivno in poceni, skoraj tako kot čistila iz Euro Spina.

DAN 07

Toti so ziher naši (18.7.)

Eden vrhuncev potovanja je na sporedu danes – Kazbegi. Pravzaprav se imenuje Stepantsminda, ampak vsi mesto imenujejo enako kot pred dvajsetimi leti. Pot iz Tbilisija do Kazbegija pelje skozi Gruzijsko vojaško cesto, ki je bila zgrajena z namenom povezati Rusijo in Gruzijo. Seveda so jo gradili in uporabljali vojaki. Ne manjka znamenitosti, ki bi jih želela obiskati, vendar so povezave malo slabše. Kaj zdaj? Na srečo naju pred nadaljnjim razmišljanjem o minibusu ustavi precej vsiljiv gospod, ki brez vprašanja začne ponujati prevoz prav do Kazbegija, vendar s postanki vmes (spet ruščina). Zdi se predobro, da bi bilo res, ampak zagotovi nama, da sta cena in tura zagotovljeni. Dobro, zaenkrat še nimava slabih izkušenj, probajva. Avto ima volan na desni strani, kot večina enoprostorcev v Gruziji (zakaj, še vedno ostaja enigma). Čez 20 minut je predviden odhod. Čakava in čakava, mine 20, 30 in bliža se že 40 minuta, ko se končno prikažejo novi turisti, ki so jih uspeli prepričat. V hecu rečem Kaji, da so ti naši. V mislih sem imel NE-domačine, torej evropske turiste. Po nekaj sekundah potuhnjenega poslušanja ugotoviva, da sta to dejansko Slovenca. Kaj?! Končno brez ruščine! Celo pot odkrivamo svoje nadaljnje načrte, ki se kar precej razlikujejo. Vsak po svoje (To be continued). Na poti se us-

tavimo pri trdnjavi Ananuri, nekaj mineralnih izvirih in na razgledni ploščadi blizu Gudaurija, gruzijskega »mondenega« smučarskega središča. Vse tri postojanke so preveč prisiljeno prijazne turistom in premo sorazmerno nič posebnega. Med drugim smo na poti do sem prešli najino najvišjo točko potovanja, 2379m visok prelaz Jvari. Po par urah je končno na vrsti Kazbegi in s tem novi vsiljivi gospodje. Tokrat pade ponudba gospoda s 4x4 jeepom, ki nas bi zapeljal do cerkve Tsminda Sameba, še ene v vrsti istih cerkev (leži na dobrih 2100m in ponuja odličen razgled). Glede na to, da smo zdaj štirje Slovenci, ki bi šli skupaj, ponudbe nismo odbili, zato pa nas je čakal pekel na cesti, ki to sploh ni bila. Pol ure mučenja po kolovozih na dobrih 2000m, od koder se razprostira pogled na mesto Stepantsminda, okoliške gore in najvišji vrh Gruzije, Mt Kazbek (5047m). Zdi se, da stric zanalašč vozi po največjih luknjah, zato nam želja po pristni izkušnji pade v vodo. Na vrhu prebijemo 40 minut, naredimo par panoram, se zaderemo Kek'c!, in to je to. V dolini pojemo preplačan roštilj, ki je bil najslabši na celotnem potovanju, potem pa sledi smrtonosna vožnja nazaj v prestolnico. Mojster je prehiteval šleperje v nepreglednih ovinkih z volanom na desni strani. Super! Sicer preživimo, ampak ko stopimo spet na trdna tla, si oddahnemo. Na poti do doma si naredimo še postanek na železniški postaji, kjer kupimo karte za nočni vlak med Tbilisijem in Bakujem.

14 ur za približno 17€. Spodobi se, da se od novih znancev posloviva, zato sledi prav to; pridemo pa do zaključka, da smo dejansko na istem vlaku in v sosednjih kupejih. Kaj pa to! Še na vlaku jih bo treba gledat...

Veva torej, kaj nama sledi, zato poletiva proti domu, da se psihično spočijeva. Končno konec za danes.

Pot naju je prišla zelo ugodno, le nekaj € več kot minibus, kjer pa je potrebno štuklat linije. Dobro sva prišla skozi, počutiva se že dorasla njihovemu sistemu, ki kljub gromozanskemu kaosu nekako deluje.

DAN 08

Joj Kaja, zakaj je treba na ferris wheel?! (19.7.)

Tbilisi naju ni prepričal v prvih dneh, saj sva od mesta pričakovala mnogo več. Ker sva staro mesto in bližnje atrakcije že prečesala, sva prišla na idejo, da si mesto ogledava še iz druge perspektive. Tokrat

je to pomenilo vzpon na park Mtatsminda, do katerega vodi zobata železnica (a.k.a. funicular, vse prestolnice v regiji promovirajo to stvar, uporabna pa je približno enako kot tista na Ljubljanski grad). Sicer je cena zelo ugodna, pa še hodit se nama ne da. Na vrhu spet ne pričakujeva preveč, dobiva pa pozitiven feedback. Razgled je mnogo lepši in primernejši za panorame kot tisti iz trdnjave, na vrhu je zabavišni park ter televizijski stolp (tudi ti krasijo višje ležeče predele vseh treh prestolnic). Kaja me prisili, da vstopiva na razgledno kolo, ki ima pa vsaj klimo! Z muko pretrpim tistih 20 minut. Na srečo so vlakci smrti zaprti! Mtatsminda služi prebivalcem žgočega Tbilisija umik od mestnega vrveža za okrog 1€. Na Kalvarijo lahko prideš zastonj! Največjo vročino uspeva prestati še v parku, nato sledi spust v »dolino« in sprehod. Spet. Vsaki dan. Izmučena od nenapornega dneva se že zgodaj popoldne zlekneva na kavč in pričneva s svojim najljubšim hobijem.

Zaradi kulturnih pomislekov (strmenja domačinov v naju, še ko sva oblečena) iz svojega plana črtava obisk žveplenih kopeli, tradicionalnega relaksiranja meščanov. Kaj bi šele bilo, če bi bila v kopalkah.

DAN 09

Poljaki sredi puščave (20.7.)

Ker sva iz plana črtala Vardzio, vseeno pa sva želela videti podobno zadevo, sva alternativo našla v samostanu Davit Gareji, ki je v veliki večini vklesan v skalo. Ker to pač ni zahod in je za vsako tretjo destinacijo potrebna neka druga avtobusna postaja, sva morala najprej poiskati Ortachalo, to je postaja na skrajnem južnem robu Tbilisija, od koder bi naj štartali minibusi za najino pot. Ker je Davit Gareji v puščavi in približno 70 km od glavne ceste, seveda v poštven pride en sam prevoz, temveč več krajših. Lonely Planet priporoča minibus v smeri mesta Sighnaghi in na poti do tja izstop v kraju Sagarejo, ki še

leži na glavni cesti. Tam je potrebno najt taksista, ki bi bil za fer ceno pripravljen žrtvovat gume in vzmetenje svojega jeklenega konjička za dva turista. V mislih sva sicer imela še mesto Telavi, vendar bi nama najverjetneje zmanjkalo časa. Takšen je bil plan na začetku dneva. Ko končno prispeva na postajo je vsak napis znova v gruzijski pisavi. Kaj zdaj? Začneva spraševati, kje so minibusi za najino pot. Taksisti, ki na postajah turiste čakajo kot mrhovinarji, bombardirajo s ponudbami. Na koncu se uspeva izpogajati za neko nama sprejemljivo ceno, dobrih 40€, v kar je vključen prevoz s taksijem do samostana, Telavija in nazaj v Tbilisi (če niste pozorni, vam samo za delček te poti lahko vzamejo 50€+). Badri, kot se nama predstavi, takoj začne spraševati preveč zapletena vprašanja, ki so poleg tega še v ruščini. Ob vsakem postanku za gorivo (plin) naju nadira, naj zapustiva avto. Mogoče je to njegov hobi. Vedno bolj se približujemo puščavskemu delu, vedno bolj siten postaja. Zaračunal bi nama še enkrat več, če bi hotela osebno vodenje po predelu Kakheti (Goriška Brda Gruzije). Vsako uro parkrat pogreje to temo, vedno bolj prisiljuje in tečnari. Po 40 km brezpotja prispemo do vasice Udabno, ki je kakšnih 5 km od azerbajdžansko-gruzijske meje, ki sicer ni označena. Tam celo naletimo na popolnoma nov asfalt, ki pa zdrži le za kakšen kilometer. Vasica je dobesedno odrezana od sveta, tukaj

živi le okrog 300 ljudi. Čaka nas še 10 km do samostana, na poti do tja se azerbajdžanski meji približamo na manj kot dvajset metrov. Končno prispemo, kar je, glede na videno, tudi najbolj zanimivo dejanje. Pravzaprav je že pol ure preveč za sam kompleks Davit Gareji, o katerem pač ne bi izgubjal besed. Kar precejšnje razočaranje. Če boste kdaj v teh koncih, obiščite vasico Udabno in kasneje puščavsko »naravo« v bližini, saj je ta izjemno zanimiva in veliko bolj vredna obiska. Hitro se odpravimo nazaj, pod prisilo se v vasici znova ustavimo, tokrat v lokalu, ki se imeuje Oasis. Verjeli ali ne, tega upravlja Poljak, ki je že 4 leta izgubljen v vasici Udabno. Pojemo khachapuri, spijemo pijačo in najdemo na listke napisane misli popotnikov iz celega sveta, tudi Kekca in Mojce iz Slovenije. S Kajo opraviva še to dolžnost in na desko pritrdiva »I Feel Slovenia«. Nazaj spet mučna pot, čaka naju še detour do Telavija. Znova je pot do tja najzanimivejši del, čez hribe, doline in prelaze vodi, dokler končno ne pristaneš na cilju. Odskočna deska za raziskovanje vinske regije, lepo urejen stari del s trdnjavo, to je prazprav to, po čemer je Telavi poznan. Časa za vinske ture nimava, taksist pa celi živčen le ustavi za deset minut slikanja, nato pa celo pot domov prekinja naju, turiste, Slovence, you name it. Na koncu si shranim še njegovo številko, če bo kakšen znanec kdaj zašel na njegovo pot. Če ima kdo dobre živce, telefonska številka je na voljo.

V starem Tbilisiju najdeva noodle shop, v katerem za normalno ceno dobiš preveč hrane. Bingo! Ti noodli bodo life saver v naslednjih dneh.

DAN 10

Bond. James Bond. (21.7.)

Zadnji dan v Tbilisiju se odločiva preživeti zelo umirjeno, zato se temu primerno tudi vedeva. Sredi največje vročine kreneva peš proti živalskemu vrtu, v katerega vstopnina stane le okrog 70 centov. Kaj več sicer

ni vredno, čeprav bi se sam kot prebivalec Tbilisija z nekaj več pod palcem počutil dolžnega pristavit kakšen lari za obnovo in izboljšanje življenjskih razmer. Mislim, da sem s tem stavkom razkril stanje, še vedno pa je na ogled nekaj živali, ki jih drugje ni za videt (pavi, goske, osli, krave, konji, ...). Z obiskom ZOO-ja sva si zapolnila večji del dneva, čeprav je vmes prišlo do verbalnega obračunavanja s pohlepno prodajalko. Če bi znal rusko, bi zelo sočno nekam poslal, čeprav je izgleda razumela tudi po »naše«. Spet so bili na vrsti noodli, potem obisk boljšega sejma, kjer dobiš vse kar rabiš in tudi kar ne rabiš, sledi wine bar DADI, kjer sva doživela prvi stik z gruzijskim vinom, in spet domov. Ne preveč naporen dan, ravno pravšnji za nakup rabljene knjige Licence Renewed agenta 007 na poti domov. Kaj več o dnevu nimam za napisat, razen če je sušenje zašvicanih majic komu zanimivo.

Po celem Tbilisiju je polno prodajalcev rabljenih knjig. Dobra priložnost za tiste, ki v tem najdejo svoj hobi. Čeprav je večina v ruščini in gruzijščini, se na pravih delih knjižnih polic najdejo tudi angleške verzije, slovenskih žal nisva uspela najti.

DAN 11

Armenija!!! (22.7.)

Končno dočakava tudi dan, ko je na sporedu druga država najinega potovanja. Spet je treba najt pravo avtobusno postajo za odhod v Erevan, tokrat je prava tista pred kolodvorom. Sicer znova brez uspeha iščeva minibus ampak naletiva na podjetje, ki s svojimi vozili vsak dan večkrat odrine na pot med Tbilisijem in Erevanom (tudi to vizitko še imava, če se komu zahoče). Čaka naju pot dolga približno

300 km, za katero porabimo okrog 6 ur, vmes pa sledi del poti, ki je speljan med dvema deloma azerbajdžanskega ozemlja. Glede na situacijo med državama je to zelo nenavadno (več kasneje). Brez ostalih posebnosti uspeva priti do glavnega mesta Armenije, države, ki leži na tako pomembnem razpotju v tistem delu sveta, kot Slovenija v tem. Vplivov je bilo ogromno, zato so bila pričakovanja velika. Sicer se nastaniva na glavnem bulevarju, v stanovanju, ki ima vse, nima pa, kot 90% ostalih - tuš kabine, ampak le zaveso, ki pravzaprav nima efekta. Tudi velikost ni ravno nekaj posebnega, obrišeš se lahko kar v dnevni sobi na prijetnih 17 stopinjah, ki jih proizvede (končno) delujoča klima. Pa saj pljučnica sredi svinjskega poletja ni problem. Najbolj sva presenečena nad izgledom samega centra mesta, ki je postavljen približno kot Dunaj, saj je okrog njega enako speljan ring. Center je navzven precej podoben evropskim mestom, s tem, da je veliko bolj ohranjen, saj je bil nedolgo nazaj renoviran. Po mestu so zgradbe, ki s svojo pojavo pričakujejo spoštovanje, marmorja za par Slovenij in fontan več kot v Rimu. Gneča na cestah upravičuje zapis v več vodnikih, da so prebivalci vedno na dopustu in da jim posedanje na pijački pomeni več, kot zaposlitev. Dobiva tudi občutek, da več kot kratek city break v Erevanu ni potreben, zato že delava plan za naprej.

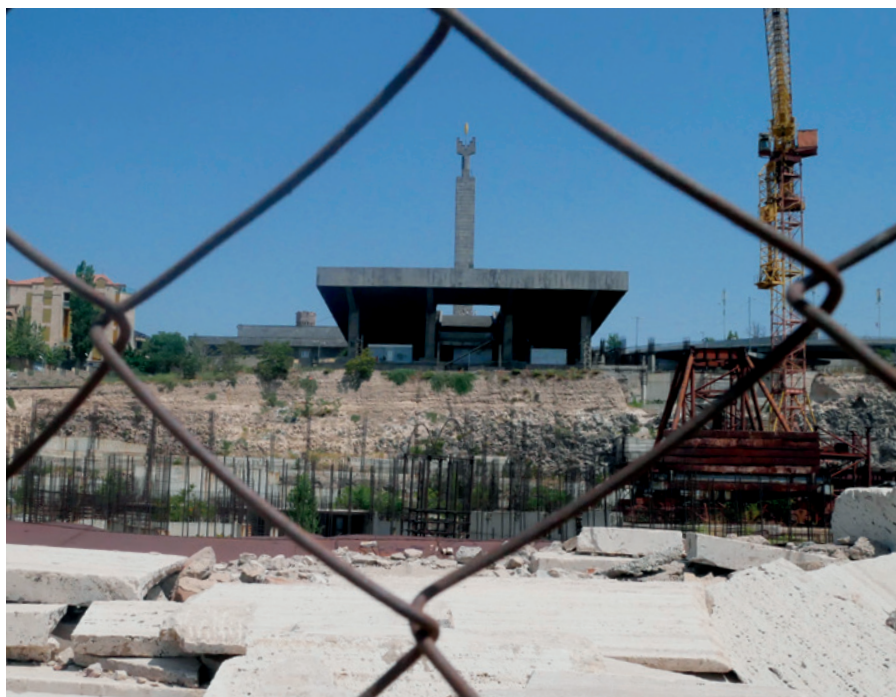

Za okrog 35€ sva dobila kar 20.000 armenskih dramov, njihove valute, kar nama da prvič na potovanju občutek bogastva. Sicer porabiva vse v enem šubu, ampak občutek je pa bil.

DAN 12

Ne, prosim! (23.7.)

Čeprav sva se odločila, da v mestu več ne bova preživljala časa, se nama drugam v nedeljo pač ni dalo. Za sprehod po mestu sva si sicer izbrala najslabši možni dan, saj je na sporedu Vardavar, armenski praznik vode, čas, ko nič hudega sluteče mimoidoče zalivajo z vodo. Kot klasična turista tega seveda nisva vedela, zato veselo korakava do ene redkih znamenitosti, ki jih prvi dan nisva obiskala... Prvo križišče, curek vode. Drugo križišče, vrč vode. Tretje križišče, hobok vode iz balkona. Prvi trg, s cevjo. Po pogovoru s policajema komaj ugotoviva,

da je najbolje, da umakneva svoje elektronske naprave in dokumente v »varno« zavetje nahrbtnikov, saj bova še vsaj parkrat polita. Ob vračanju proti domu se sprehodiva čez glavni erevanski trg, kjer pa poteka vodna vojna. Kljub temu, da se izogibava hoji po logičnih poteh, dobiva vsaj desetkrat porcijo vode iz vseh strani. Najboljša stvar je v tem, da ne razumeje besed kot so: Ne, prosim, niet, no, nein, in podobnih, na drugi strani pa ob prvih kletvicah že kujejo maščevanje na vse prej kot vodni način. Skratka, zelo otročje in nedoraslo obnašanje, kar sva opazila že veliko pred tem incidentom. Treba je bilo še nekaj pojest, zato se kasneje oborožim s platenko vode, ampak na srečo je nisem uporabil, saj izgleda, da jim je užitek zalivat le tiste, ki imajo cilj v življenju in so brez pripomočkov za špricanje v času pomankanja vode na 40+ stopinjah. Druga pravzaprav nisva uspela početi, nekaj prehranjevanja v stanovanju skupaj s partijami remija je bilo vse potrebno, da sva ostala na suhem.

Ko si živčen od špricanja so vsaj toliko prijazni, da te še parkrat, da ti ne bo preveč vroče. In potem spet. Začaran krog.

DAN 13

Konjak vol. 1 (24.7.)

Če boste na Google vpisali besedo Armenia, bo med prvimi zadetki pod zavihkom slik nedvomno slika, primerna za ozadja, razglednice, ..., okrog 40km iz Erevana oddaljenega samostana – Khor Virap. Le kakšnih sto metrov od armensko-turške meje, veličastno nad ravnicco, ki se razprostira od svete gore Ararat do Erevana. Minibus v eno smer ne stane več kot evro in pol. Znotraj obzidja in v cerkvi za nepravoslavce nič posebnega, druga zgodba se odvija okrog 500 metrov vstran. Odlična priložnost in pogoji za neverjetne slike, ki lahko nastanejo tako s profesionalnimi fotoaparati, kot telefoni. Kaja pravi, da se

ji ne da, zato me počaka v senci na pokopališču in mi poje polovico Tuc krekerjev. Po nekajminutni hoji se ustavim sredi polja, pogledam za jeznimi kmeti in začnem slikat. Mislim, da mi je uspelo ustvariti nekaj najlepših slik, v ospredju polje, na sredi Khor Virap in v ozadju Ararat s snežnimi zaplatami in meglico; vsekakor najlepši prizor potovanja. Če bi na facebooku imel stran »Matic Paska Landscape Photography«, bi z nekaj fotošopiranja prilezel do par tisoč lajkov. Povezava med goro Ararat in Armenijo sega nekaj tisočletij nazaj, saj ima ta gora velik pomen za tukajšnje ljudstvo. Nekoč celo na območju Armenije, zdaj že nekaj sto let v Turčiji. To boli toliko bolj, saj so računi med omenjenima državama še vedno neporavnani. Tudi to je eden glavnih razlogov, da odprte meje med državami ni! Tisti, ki se vas zgodovina malo dotakne, pobrskajte Armenski genocid, ki ga Turki sicer, tako kot večina sveta, uradno ne priznavajo. Več ne bom napisal in se opredeljeval, saj me čaka še potovanje v Turčijo. Sedanja geografska lega pa ni ustavila Armencev, da imena Ararat ne bi uporabljali za vse mogoče stvari. Trgovine, banke, jedi, ... in seveda, konjak! Po mojem skromnem mnenju najznamenitejši izdelek iz Armenije, svetovno zna-

na žgana pijača, ki si lasti tudi velikansko »tovarno« na obrobju centralnega Erevana. Po obisku Khor Virapa sva s Kajo obiskala tudi to, čeprav na majhno razočaranje, da se je potrebno za ogled notranjosti vnaprej najavit. Sva rekla, pa drugič, ampak »drugič« ne bo. Uspeva prit samo do trgovine, kupiva tri majhne in eno večjo steklenico konjaka, namenjenega obdarovanju domačih. Skrbno jih zavijeva, da se jim kaj ne bi zgodilo, ne računava pa na dogodke, ki sledijo čez nekaj dni. Planirala sva sicer še pot do pol samostana, pol jame – Geghard, do katerega pa nama je pot preprečila lenoba.

Na prvi pogled tovarna izgleda kot Heinekenova pivovarna v Amsterdamu.

DAN 14

Bohinjsko je lepše (25.7.)

Jezero. Sevan. Največje jezero v regiji, ki se razprostira na približno 1.200 km² in je na višini 1900 metrov, je bil najin cilj tega dne. Tokrat celo nisva iskala minibusov, ampak sva se trdno prepričana odločila poiskati kar taksi. Z nekaj težavami sva ga našla, plačala pa po najini napaki malo preveč, kot sva pričakovala. Se zgodi, saj sva na dopustu. Kaja je sicer nekaj zapravila že za nakup sončne kreme, ki pa jo je potem pozabila uporabljat, ampak pustimo to, verjetno se sama bolj grize. Do mesta Sevan, ki leži ob istoimenskem jezeru, pelje celo avtocesta, tako da je slaba ura vožnje iz Erevana pravi balzam za rit, hrbet in noge (ne pa tudi za roke, saj se trend spuščениh šip ni umaknil). Sicer do tja vodi tudi železnica, za 2€ ste tam v pičlih štirih urah! Slovenske železnice bi bile ponosne. Znova imava za taksista domačina polnega znanja in energije, ki naju ne zapusti niti ob priložnosti, da skočiva v

vodo. Malo creepy. Vseeno se opogumiva na delu obale, ki ji niti ne morem rečt plaža, saj je umeščena med hotelski kompleks in kamp. Je pa bila eden redkih delov obale, kjer je dostop do jezera brezplačen, zato sva predsodke pustila v glavi. Ob odkritju najinih izklesanih teles je največ zanimanja požela Kaja, saj so na bližnjem pomolu dopustovale ženske določene vere, zavite od glave do pete (ne vem kako, ampak delale so selfije), kar je pomenilo ogromno neokusnega zijanja. Ja, pač zgleda boljše od vas! Tudi to ji je dalo pospešek in takoj je pristala v vodi, medtem ko sem jaz, softič, moral počakati skoraj 10 minut. Voda ledena »ko svija«! Kaj več kot 20 minut na plaži nisva bila, taksist naju je itak že čakal, pa sva se odločila, da obiščeva še bližnjo cerkvico. Pravzaprav razgled iz nje, saj je bila spet ista kot vse ostale. Nekaj panoram in to je to. Do konca jezera sicer ne seže pogled, saj je dolgo kar 74 kilometrov, ampak v daljavi vidim vetrno elektrarno. Izgleda, da tukaj ptičev ne moti! Hitra pot domov, zaslužila sva si KFC. Lahko noč!

Domačini pravijo, da je voda v jezeru primerna za kopanje le konec julija in polovico avgusta. Ledena je približno kot Soča ali Neretva, malo toplejše je Bohinjsko jezero. Ampak veliko lepše!

DAN 15

Konjak vol. 2 (26.7.)

90% zapisa tega dne je posvečenega enemu lepemu dogodku... Dan se prične z iskanjem prevoza med Erevanom in Tbilisijem, saj naju zvečer čaka nočni vlak med Tbilisijem in Bakujem. Kot sem nekje (upam da) že napisal, so odnosi med Armenijo in Azerbajdžanom tako mrtvo hladni, da niso odprte nobene meje, ni letov, obmejni pas je na nekaterih mestih strogo zastražen in še ena zanimivost, ob evrovizijskem tekmovanju v Bakuju pred nekaj leti je od nastopa odstopila armenska delegacija. Ni večjega sovraštva kot tisto, da ne nastopaš na Evroviziji v neki državi! V glavnem, mi in Hrvati smo še v plenica, kar se tiče

medsosedskih odnosov. Za globlje informacije o vseh problemih, ki jih pestijo pa na internetu poiščite konflikt v Gorskem Karabahu (Nagorno Karabakh). Midva pa najdeva istega prevoznika za pot nazaj, kot sva ga imela na poti do sem. Tokrat se ne približamo azerbajdžanski meji, gremo po popolnoma drugi strani. V Tbilisi prispeva kar precej ur pred odhodom vlaka, zato nakupiva pijače in jedače, se pokneva v separe v menzi in čakava na pol osmo zvečer. Na peronu spet srečava ista Slovenca, ki sta bila omenjena že prej, skupaj poiščemo sosednje kupeje in se poskusimo namestiti. Ne bo šlo, zdi se premalo za 4 odrasle osebe pa še klime ni! Nervozna konduktorka začne takoj ob odhodu zapirat okna, zato nam še tisto malo sapice začne primanjkovat. 14 ur bi naj trajala pot, treba bo stisnit zobe. Po dobri uri se ustavimo na gruzijski strani meje, kakšne pol ure postojimo in brez težav krenemo naprej. Sledi azerbajdžanska meja. In s tem začetek najbolj neverjetne-

[illegible]

za pričakovat. Pred vstopom smo sicer izpolnili formularje, ki olajšajo delo carinikom. Seveda potujeva brez nedovoljenih stvari ali le-teh s prekomerno vrednostjo. Vsepovsod NE! Pride naslednja delegacija. Isti vojak, dva policaja in carinica. Sledijo vprašanja o tem, kaj sva prinesla iz Armenije. Raje ne zamolčim konjaka, je le alkoholna pijača ob vstopu v muslimansko državo. Razpakiram pol nahrbtnika, končno najdem konjak. Takoj vojak pritiska v polomljeni angleščini, kaj nosim v njihovo državo. Ne vem, ali se je delal, ali me je želel prestrašiti ali pa je res tak glup, da mu moje besede o konjaku niso ostale v glavi. Policaj vzame konjak in to je zadnjič, da sem ga videl. Bogi konjak! Sledi prerekanje s policaji in vojaki, hoja gor in dol po vagonu, še malo kreganja, nekaj prevajanja v ruščino in angleščino. Po dobre pol ure naju pokličejo na zagovor v prazen kupe, sledi zasliševanje najprej Kaje, ki so ji vzeli celo magnet za hladilnik. Je le treba paziti na svojo državo, da je magnetek ne poškoduje. Sledi ime Matik, predvidevam, da želijo mene. Nič posebnega, dobim celo štampelj na vizo in potni list. Naslednji kupe, zapisnik. Lepo napisan, ni kaj, vendar ena mala težavica – vse v azerbajdžanščini. Razumem le svoje ime, besedo cognac in Ararat. Ne dovolj, da podpišem brez prevoda, gospa. Sledi znova kreganje s carinico, ki hoče, da zapisnik podpišem, jaz pa ne bi bil jaz, če se ne bi še malo kregal. Sicer pa brez heca, nisem želel podpisati nič, dokler ne vem zagotovo, da ne plačam kazni ali grem v zapor. Ne vem, kako resno jemljejo armenske stvari v Azerbajdžanu. Sledi kratek in jedrnat polomljen prevod v angleščino od punce, ki ji kasneje dam majico I Feel Slovenia. Dobro, podpišem, konjaka pa ne vidim več. Končno se vlak začne premikati, moj potni list pa je še vedno pri policaju! Vsaj Kaja lahko s svojim gre dalje. Dobim ga čez nekaj sekund, izgleda, da sem se izmazal. Fuck, še wc je zdaj zaseden! Proti Bakuju!

Po tem incidentu na meji se soglasno odločiva, da po tem obisku več ne stopiva na azerbajdžanska tla. Zahvala gre odlično negovanim armensko-azerbajdžanskim odnosom. 1 A!

Mimogrede, Azerbajdžan je od vseh treh držav edini, kjer slovenski državljani potrebujemo vizo.

DAN 16

Depresija (27.7.)

Zbudi se na vlaku. Ob pogledu skozi okno, puščava. Prva asociacija – Mongolija. Ne (še). Nekaj deset kilometrov pred Bakujem smo, še malo mučenja, in cilj bo tu. Ob prihodu najprej direktno na metro do centra, kjer naju čaka stanovanje. In to kakšno! Pogled na »Flaming Towers«, najbolj znamenite zgradbe Bakuja. Ko se končno namesti, je čas za malo izobraževanja. Nekje v glavi imam podatek, da je Kaspijsko jezero pod gladino morja. Torej mora biti tudi Baku, če je na obali, ne? Točno, spet imam prav! -28 m nadmorske »višine« torej. Prihod v Baku pa, seveda, pomeni tudi bližnje srečanje prav s Kaspijskim jezerom. Ali morjem, kakor za koga. Največja površina stoječe vode na svetu, je pa slano. Kaj?! Danes sledi le kratek sprehod ob obali, saj je na termometru kar 38 stopinj. Mogoče je toliko tudi temperatura zraka. Prvi šok – celotno mesto izgleda, kot da so ga zgradili pred 1 mesecem, vse novo, vsi parki zeleni, brez smeti, vsepovsod marmor. Tekoče stopnice te spremljajo na vsakem podhodu, skratka, tega nisva pričakovala. Še vedno pa ne misli,va spremeniti odločitve o ponovnem obisku Azerbajdžana. Zaenkrat, torej tudi dokončno, najlepše mesto na potovanju. Po videnem in zavohanim pa kopanja v jezeru ne bi priporočal niti najhujšemu sovražniku. No, njemu mogoče.

24/7 Spar je od naju oddaljen minuto hoje, če se nama slučajno sredi noči kaj zalušta. Razmerje med evri in manati je 1 proti 2, končno ne rabiva računat!

DAN 17

Wow, tepihi (28.7.)

Nov dan, nova sprememba plana. Prvotno zamišljen obisk blatnih žvepljenih vulkanov v Qubustanu sva izbrisala, predvsem zaradi velike vročine (ležijo sredi puščave) in kompliciranega dostopa – dva avtobusa in taksi, na koncu bi tudi cena presegla želeno. Namesti tega sva se odločila še malo bolj spoznati z Bakujem, ki naju je dan prej pozitivno presenetil. Nepripravljenost je včasih zelo koristna, saj omogoča raziskovanje kotičkov, ki jih sicer ne bi našli ali bi od njih pričakovali druge stvari. Tako sva tudi midva našla popolnoma nov muzej preprog, pred kratkim preseljen iz druge lokacije. Že sama oblika, zvite prepro-

ge, daje vedeti, kaj pričakovati. Urejenost okolice ni bila presenetljiva, prav tako ne notranjosti. Muzejska zbirka meni sicer ne pomeni prav dosti, po zgodbah sodeč pa je imajo preproge velik pomen v življenju Azerbajdžancev. Obstaja ogromno število preprog, preveč, da bi si jih zapomnil, čeprav bi z nekaterimi lahko zaslužili ogromno bogastvo. Oblike, portreti, pokrajina, tihožitje, you name it. Ne vem, če obstaja entuziast preprog, ampak če, potem je to pravi kraj zanj. V bližini se znova znajdeva na zobati železnici, ki naju pripelje do prej omenjenih nebotičnikov v obliki plamenov in do Aleje mučenikov, spomenikov padlih v boju za osamosvojitve leta 1990 in vojni za Nagorno Karabakh. Pogled od tukaj seže daleč na Kapijsko jezero, na dvorano, kjer je potekal Eurosong (!!!) in drugi najvišji drog z zastavo na svetu (predvidevam, da je najvišji v Severni Koreji). Spet

sledi par panoram. Proti koncu dneva obiščeva še kaotično avtobusno postajo, do katere je potrebno trikrat prestopati v metroju, in si urediva avtobusno karto za Tbilisi. Znova naju čaka nočna vožnja, tokrat še manj udobna kot na vlakcu. Get ready!

Avtobusna karta Baku – Tbilisi stane približno 6€ na osebo. Do karte pa prideš šele, ko razvozlaš sistem avtobusne postaje, ki ni jasen niti domačinom in zaposlenim. Pa še potem čakaš na treh okencih, da ti povejo, da moraš do četrtega.

DAN 18

Supersize Me (29.7.)

Najmanj produktiven dan. Jedla sva, to je pomembno. Večkrat. Nato je sledilo kesanje v obliki ogleda filma Supersize Me. Na telefonu preko youtubea. Iznajdljivost je mogoče nauk tega dne.

Aja, vmes sva šla še v trgovino. Sicer pa sva se mentalno pripravljala na jutrišnjo nočno vožnjo z avtobusom.

DAN 19

Neandertalci (30.7.)

Časa sva do odhoda avtobusa imela preveč. Prvič sem postal oseba, ki samo poseda po kafičih in ne dela nič. Od dolgčasa sva popisala 15 strani zvezka z igranjem vislic. Da sva lahko določeni osebi v Sloveniji poslala kakšno sliko, sva bila prisiljena poskusit še dobrote v Nutella Land-u. Glede na ceno in okus se ne splača. Poleg tega povzroča sladkorno. Zdolgočasena sva končno dočkala večer, in se končno znašla na postaji. Po nekaj minutah čakanja me ven pokliče varnostnik, ki mi poskuša nekako nekaj razložiti. S svojimi rokami ustvarja čuda, ki jih ne bi razumeli niti Italijani. Na koncu ugotovim, da ga moti najino lupčkanje. Spizdi, če nimaš drugega dela kot, da nama gnjaviš! In gre, itak ni razumel. Malo kaosa ob vstopu na avtobus, ampak nič proti sledečim dogodkom. Prvi postanek avtobusa sledi že po eni minuti, ko mora šofer po kavo. Sledi več postankov v prvi uri vožnje, večina zaradi pobiranja potnikov. Pot traja 10-12 ur, to je zelo pomemben podatek. Vsako naslednjo uro (!) se ustavimo enkrat. Enkrat na uro! In to med 9 zvečer in 7 zjutraj. Kdo gre v restavracijo ob 3 zjutraj?! Živci nama že popuščajo, teh nekaj dni v Armeniji in Azerbajdžanu je bilo najbolj napornih v življenju. Gruzija je milina za mentalno zdravje. Na meji znova dvournno čakanje, tokrat zaradi gneče. Končno sva spet v Gruziji! Kar lažje sva zadihala. Sicer je to že naslednji dan, ampak ga bom uvrstil pod tega.

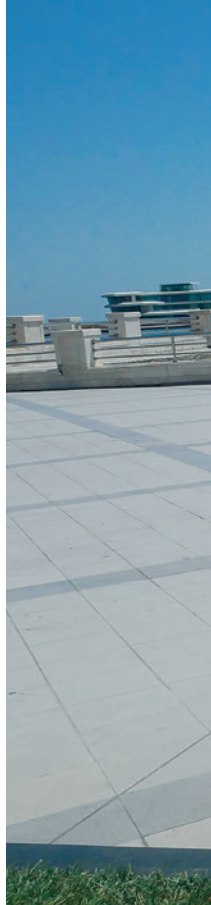
Obnašanje potnikov na avtobusu je katastrofalno. Ob izključeni klimi je prišlo do izgrediv, ženske so razbijale in v njihovem jeziku skandirale nekaj v smislu »hočemo klimo!« Evolucija je nekje zatajila.

DAN 20

Zadnjih 34 ur (31.7.)

Pravzaprav se je teh »zadnjih 34 ur« začelo že večer prej, ob vstopu na avtobus. Pot je trajala 10 ur in pol, s pol manj postanki bi prišli kakšne tri ure prej. Ko smo končno prispeli v Tbilisi, je najprej sledilo obleganje taksistov. Imela sva na voljo 5 ur, da prideva v 250 km oddaljen Kutaisi, od koder bova poletela proti domu. Zmeniva se za, nama se je zdelo, zelo ugodno ceno taksija. Okrog 25€. Prispeli bi mnogo prej kot minibus, pa še cena ni bila pretirana. Vmes srečamo nekaj konvojev gruzijske in ameriške vojske, ki se, kot kaže, pripravljajo na invazijo Rusije. Glavno, da ima Amerika razlog za vojaško prisotnost. Ob prihodu taksist hoče dvakratnik dogovorjene cene, češ, da je bila cena na osebo. Seveda, ker taksist pove vedno ceno po osebi, ne za taksi. Živčna od zadnjih dni mu pustiva 50€ in ga odsloviva v slovenščini. Le zakaj. Čaka naju še letalo, pred tem pa nakupiva še alkohol za starše, ker brez njega jim je težko. Let nazaj je preveč mučen, zato zaspim. Ob oknu. Matiiiiic, zakaj spiš, če si rekel, da boš gledal skozi okno?! Ko pristaneva na Malpensi ugotovim, da sploh ne znam več angleško. Ruščina mi je scvrkla možgane. Spet je treba iz Malpense na Bergamo, tokrat zaradi prevoza v Ljubljano. Vmes pojeva še sendvič pri Indijcu v kiosku na železniški postaji v Milanu. Do večera sva končno v kombiju, ki naju bo peljal v domovino. SLOVENIJA!

Prvič po doooooolgo časa sem vesel, da sem prišel domov. Najbolj naporno potovanje je za nama. Zdaj končno lahko odključam te tri države, da mi tja več ni treba!

Za konec

Za nekatere prekratko, za nekatere predolgo potovanje 20 dni čez tri zelo različne države. Vsekakor pa neverjetna izkušnja, zdaj se počutiva bolj sposobna popotnika.

Vseh 20 dni sva morala zdržati brez kaplje dežja, najnižja temperatura je bila 32 stopinj. Že med samim potovanjem sva razmišljala o naslednjih, ki jih ne bo malo. Nekaj problemov sva imela z možmi postave, nekaj z lenobo, vse se je izšlo po načrtih. Kar sva črtala

iz dnevnih planov, lahko do neke mere obžalujeva, tu bi izpostavil predvsem ne-obisk Svanetija. Morda kdaj drugič.

Vsem, ki ste z veseljem prebrali predolgo zgodbo predlagam, da če imate željo obiskati to regijo in niste prepričani o destinacijah, izberite Gruzijo! Kot država najlepša, čeprav z nekaj pomanjkljivostmi, najbolj pristna in najbolj turistu prijazna. Dovolj dni za obisk vseh znamenitosti ni bilo, sva pa videla vsega po malem. Tudi to nekaj šteje, na vrsto morajo prit še druge države.

Za vsa dodatna vprašanja veste, kje naju najdete.

Stroški

Želela sva najti neko sredino med backpackanjem in udobno namestitvijo in uspelo nama je. Agencije ponujajo največ dvotedenska potovanja po največ dveh državah naenkrat od 1.200 - 1.300 € naprej. Moj cilj je bil, da skupaj z vsemi prevozi, nastanitvami, pijačami, obroki, wc-ji in ostalimi prispevki ne preseževa 2.000 €. Cilj je bil dosežen, naj se šparanje za naslednji trip začne!

Poraba pred potovanjem 925,70 €

Airbnb 510,93 €

Vize 40,85 €

Letala 373,92 €

Poraba na potovanju 1.002,40 €

SKUPAJ 1.928,10 €

na osebo 964,05 €

 @paskamatic

 @maticpaska

 maticpaska.com

"Denar, pasuš, vize, telefon, Kaja. To je to, brez ostalega lahko preživim."

"Thumbs up za civilizacijo, čeprav bi sredstva raje porabili za cestno infrastrukturo."

"Prijaznost domačinov pa je pravkar še presegla prejšnje vrednosti."

"Efektivno in poceni, skoraj tako kot čistila iz Euro Spina."

"...počutiva se že dorasla njihovemu sistemu, ki kljub gromozanskemu kaosu nekako deluje."

"Za okrog 35€ sva dobila kar 20.000 armenskih dramov, njihove valute, kar nama da prvič na potovanju občutek bogastva. Sicer porabiva vse v enem šubu, ampak občutek je pa bil."

"Če bi na facebooku imel stran 'Matic Paska Landscape Photography', bi z nekaj fotošopiranja prilezel do par tisoč lajkov."

"...mi in Hrvati smo še v plenicah, kar se tiče medsosedskih odnosov."

"Evolucija je nekje zatajila."

"Zdaj končno lahko odključam te tri države, da mi tja več ni treba!"